

GÜNÜMÜZ TÜRKİYE KADASTROSUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Erdal KÖKTÜRK

1. Giriş

Bildiride;

- * Kadastronun amacı ve kapsamı,
- * Kadastrodan beklentiler ve gerçekleştirmeler,
- * Türkiye koşullarına uygun bir kadastro sisteminin oluşturulması için alınması gereken önlemler ve öneriler yer verilmiştir.

2. Kadastronun Amacı ve Kapsamı

Toplumsal yaşamın devingen ve kesintisiz bir süreç olarak algılanması, kullanıcı gereksinimlerini olabildiğince karşılayacak oldukça farklı bilgi türlerinin üretilmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu bilgiler, fiziksel çevrenin tasarımı, planlaması ve uygulamaya yönelik eylemsel ça-

lışmalar için istek, gereksinim, koşul ve olanaklar gözönünde bulundurularak değişimlerin altlığını ve giderek sonucunu oluşturmaktadır.

Sosyal, teknik, politik yönetim gerektiren ve başlıca üretim etkeni olan arazi ve ona ilişkin bilgiler de, gerekli ve yeterli koşulları sağladıkları ölçüde, toplumsal hizmetleri amacına ulaştıracak ve çalışmalarını anlamlı kılacaktır (Demirel - Erkan 1989:371).

Kadastro olgusunun ise, arazi bilgilerinin önemli bir bölümünü içermesi açısından öncelikle incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dogası ve kapsamı gereği kadastro; belli bir coğrafi bölgedeki taşınmazlara ilişkin en güncel arazi bilgilerinin kamu kayıtlarıdır.

Kadastronun nesnesi, kurulduğundan bu güne değin değişmeyen "taşınmazlar"dır (Köktürk 1986:18). Taşınmazlara ilişkin veriler, kendileri olmaksızın bütüncül bir sistemin işlevini yerine getirmeyeceği bazı veriler olarak önemlidirler.

Sistemin temel hedefi, taşınmazlar üzerindeki hakları ve yükümlülük bilgileri, karşı-

lıkları (değeri) ve kullanımla ilgili yönetsel verilerin hazırlanması olarak ayırmsanmalıdır. Bu bilgileri temel alan bir kadastro sistemi; insan, teknik kaynaklar, yöntem anlayışı ve düzenleme süreçlerinin sonuç olarak bütünleştirilmesinden oluşur.

Farklı kullanım alanlarında ve amaçlar doğrultusunda, içerdiği arazi bilgilerini hizmete sunmak için kadastro parselini baz olarak alan sistem içindeki bilgi; parsel bazında biriktirilir, ilişkilendirilir, depolanır ve geri çağrılır. Sistemin işlevi, kullanıcı istemlerine bağlıdır. Kullanıcıların ve olası kullanım alanlarının neler olması gerektiğinin saptanması, sistemin oluşumunda büyük önem taşımaktadır.

Bir kadastro sistemi, aşağıda belirtilen bilgi istemlerine ya da bu istemleri bileşimlerine yanıt verebilmelidir.

- 1- Belli bir alandaki arazi kaynaklarının iyisi kimdir ya da kontrol kimdedir ve bunlarla kim ilgilenir?
- 2- Bu ilgilerin içeriği-nedenleri nedir?
- 3- Ne tür araziler ve buna ilişkin bilgiler bu ilgilerin hedefidir?
- 4- Bu kaynakların karşılıkları (değeri) nedir?

Kadaastro olgusunun, toplumun belli yasallıklar içindeki gereksinimlerine ve nesnel gelişim süreçlerine bağlı birtakım değişimler içerisinde olduğu görülmektedir.

Buna karşın kadastro; taşınmaz kütüğü denen tanımlayıcı bölümle, taşınmaz haritası denen betimleyici bir bölümden oluşmaktadır.

Taşınmaz kütüğü, taşınmazların hukuksal özelliklerini belirten düzenli bir tapu sicilinin içerdiği bilgiler ile kullanım bilgileri ve karşılıklarıyla taşınmazları betimler ve onları en önemli özelliklerine göre tanımlarken, taşınmazlar haritası ölçü verileri ve iyelik haritaları ile yönetim, planlama, tüze ve ekonomiden onlara eşgüdüm-lendirilen gerçek içerikleri betimlemektedir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin zorlamasıyla, harita kadastro etkinliklerinde ölçümleme, yöntem seçimi, donatım kullanımında yeni açıklamalar gündeme gelmektedir. Gelişmelerin ortaya koyduğu değişim süreçleriyle uyum sağlayabilmek için, varolan sistemin belirli bölümleri ya da tamamının değiştirilmesi ya da yeni biçimler kazanması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Ülkemiz harita kadastro sisteminin gelişmelere koşut yeni düzenlemelere konu olması, bir proje yaklaşımı çerçevesinde model tasarımların uygulama-kuram bütünlüğünde gerçekleştirilmesini gerektirmektedir.

Sistem ve etkinlikler bütünüün tasarımında hız, ekonomi, nitelik ve güvenilirlik değişkenlerine göre en uygun çözüm ilkelerinin uygulanması öncelik kazanmalıdır.

Türkiye'de ölçüm ve harita tekniğine ilişkin çağdaş evrensel gelişmelerin ışığında, çok amaçlı bir kadastronun oluşturulması zorunludur. Bunun için, ülkenin varolan sistem yapısını çok yönlü irdelenerek, gereksinimler dayanan ayrıntılı araştırmaların ve değerlendirmelerin yapılması kaçınılmaz olmaktadır.

3.Türkiye'de Kadastro Etkinliklerinin Değerlendirilmesi Ve Üretim Sonuçları

Sistem yaklaşımıyla ele alınmamış, sürekli geliştirilmesi gereken kurallar bütünlüğünde değerlendirilmemiş, yaşatılmamış ve güncel tutulması doğrultusunda önlem alınmamış kadastro etkinlikleri kapsamındaki her bir işlem, günümüzde bir soruna çözüm getiriyor görünümü verse bile, gerçekte daha büyük boyutlu yeni bir sorunun başlangıcını oluşturmaktadır.

Parsel bazında arazi bilgi sistemi olarak tanımlanan kadastro için, sistem tasarımına yönelmek, eldeki verilerin tasarımlanacak modelle ne kadar uyumlu olabileceği ya da uyumlu duruma getirilebileceğini ortaya koymak zorunludur. Bunun için herşeyden önce, varolan durumun gerçekçi bir yaklaşımla ele alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

3.1 Kadastro İle İlgili Yasalarda Tanım ve Amaç

Türkiye'de kadastro çalışmaları, 29.05.1936 gün ve 2997 sayılı yasayla kurulan ve son olarak 26.09.1984 gün ve 3045 sayılı yasa ile örgütlenmesi yeniden düzenlenen ve görevleri tanımlanan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından sürdürülmektedir.

Ülkemizde gerçek anlamda kadastro çalışmaları, 22.04.1925 gün ve 658 sayılı yasa ile Tapu Genel Müdürlüğüne bağlı bir örgütlenme ile başlamıştır.

* 22.05.1925 gün ve 658 sayılı yasada KADASTRO: Taşınmaz mallara ilişkin hukuk ve tasarruf işlemlerinin güvencelenmesi, kanıtlanması, bunların geometrik şekillerinin, yüzölçümlerinin, konumlarının ve hukuksal durumlarının saptanması ve taşınmaz mal vergisinin belirlenmesi, tasarruf belgelerinin düzenlenmesi, oluşturulması ve korunması, olarak tanımlanmıştır.

* 15.12.1934 gün ve 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Yazımı yasasında KADASTRO: Taşınmaz malların hukuksal ve teknik durumlarını kapsar ve gösterir. Taşınmaz malların kadastro yapıdır. Ancak Maliye Bakanlığı, gereken yerlerde tapu yazımı yapabilir, şeklinde tanımlanmıştır.

16.03.1950 gün ve 5602 sayılı yasa ile 28.06.1966 gün ve 766 sayılı yasalar, kırsal ve kentsel alanlardaki kadastro çalışmalarını birbirinden ayırarak buralardaki çalışmalara farklı biçimler getirmiştir.

Kentsel alanlar dışındaki kadastro çalışmalarını düzenleyen 28.0.1966 gün ve 766 sayılı Tapulamaya Yasasında KADASTRO: Tapulamaya başlandığı tarihte il ve ilçelerin merkez belediye sınırları dışında kalan taşınmaz mallardan tapusuz olanlarını bu yasa hükümlerine göre tapulamak ve tapulu olanlarında kayıtlarını bu yasa hükümlerine göre yenilemek yoluyla kadastro planları düzenlenir ve tapu sicilleri oluşturulur. Bu yasanın düzenlediği yönetsel ve yargısal etkinlikler yasanın kapsamı içinde bulunan bütün taşınmaz mallar hakkında kadastro planlarının düzenlenmesini, hak sahiplerinin doğru olarak saptanmasını ve tescile konu taşınmaz malların kütükleme dışı bırakılmasını amaçlar, şeklinde tanımlanmıştır.

* 21.06.1987 gün ve 3402 sayılı kadaştro yası ile, kentsel ve kırsal alanlarda farklı biçimlerde sürdürölen kadaştro çalışmaları tekrar birleştirilmiştir.

Bu yasa ile KADASTRO: Memleketin kadastral tapoğrafik haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukuksal durumlarını saptamak ve bu yolla Türk Medeni Kanununun öngördüğü tapu sicilini kurmaktır, şeklinde tanımlanmıştır.

SONUÇ: Yasalardaki tanımlardan açıkça göröleceği üzere, ölkemizde kadaştro sistemi yalnızca taşınmaz mal iyeliği, haklar ve yükümlölöklere devlet güvencesi vermeyi amaçlamaktadır. Belirlenen sistem, çok amaçlı kullanım için gerekli bilgilerin birçoğunu (taşınmazların kullanım durumu, karşılıkları vb.) içermemekte ve sürekli değişen toplum gereksinmelerini karşılamak için sistemin geliştirilmesini öngörmektedir.

3.2-Kadaştroda (Şehir+Köy) Öngörölen Hedefler ve Gerçekleşme Miktarları

Kadaştro hizmetlerinin yetersizliği ölkede zaman zaman darboğaz olarak görölmüş, bazı önlemler alınmıştır.

Ancak, beş yıllık kalkınma planlarında sürekli olarak kadaştronun bitirilmesi hedefi öngörölmüşür. O ana kadarki ürünlerin yeni gelişmelere koşut iyileştirilmesi ve sistemin çok amaçlı kullanım açısından geliştirilmesi gözardı edilmiştir. Özellikle, yaşatma ve güncel tutma etkinliklerinde önlemler alınmamış durum değerlendirmesi yeterince yapılmamıştır.

Beş yıllık kalkınma planlarında, kadaştronun bitirilmesi için öngörölen hedefler şunlardır;

1. BYKP (1963-1967) : 20 yıl,
2. BYKP (1968-1972) : 20 yıl,
3. BYKP (1973-1977) : 15 yıl,
4. BYKP (1979-1983) : En kısa sürede,
5. BYKP (1985-1989) : En kısa sürede,
6. BYKP (1990-1994) : 10 yıl.

Şehir + Köy kadastrounun bitirilmesi için öngörülen bu hedeflere karşın bu güne kadar % 58.1 gerçekleştirme sağlanmıştır. Gerçekleştirme miktarları çizelge-1, çizelge-2 ve çizelge -3'de verilmiştir.

Çizelge. 1- TKGM'ce Sürdürülen Şehir+Köy Kadastro Çalışmaları İle İlgili BYKP Hedefleri ve Gerçekleştirme Miktarları (01.01.1985)

	TAPULAMA			KADASTRO		
	Genel hedef (Km ²)	Plan hedefi (Km ²)	Gerçekleştirme (Km ²)	Genel hedef (parsel)	Plan hedefi (parsel)	Gerçekleştirme (parsel)
Plan öncesi (1925-1963)	410 000	-	53 311	5 milyon	-	952 000
1. BYKP (1963-1967)	"	99.500	21 492	"	750 000	256 326
2. BYKP (1968-1972)	"	80 000	42 528	"	600 000	427 299
3. BYKP (1973-1977)	"	80 000	47 268	"	920 000	527 773
1978	"	10 000	6 508	"	150 000	106 410
4. BYKP (1979-1983)	"	85 000	31 072	"	600 000	495 861
1984	"	7 500	7 838	"	120 000	100 163
TOPLAM	410 000	362 000	210 017	"	3 140 000	2 865 832

01.01.1985 tarihine kadar köy kadastro (tapulama) ve şehir kadastrounda toplam gerçekleştirme miktarları şöyledir;

	BYKP Hedefi	GERÇEKLEŞMELER		
		Üretilen parsel sayısı	Kadastro gören alan (Km ²)	Gerçekleştirme oranı
Köy kadastro (Tapulama)	417 000 Km ²	19 593 096	210 017	%50.4
Şehir Kadastro	5 milyon parsel	2 865 832	13 182	% 57.3
	TOPLAM	22 458 928	223 199	% 50.7

26.09.1984 gün ve 3045 sayılı yasa ile köy kadastro ve şehir kadastro çalışmaları birleştirilmiştir. Tek bir etkinlik ve biçimde sürdürülen çalışmalarda gerçekleşmek mitaları çizelge - 2'de verilmiştir.

KADASTRO				
	Genel Hedef	BYKP hedefi	Toplam Gerçekleşme miktarı	Toplam Gerçekleşme miktarı
	p:parsel	p:parsel	(parsel)	(Km ²)
01.01.1985'e kadar	5 milyon (p) + 417 000 Km ²	3 140 000 (p) + 362 000 Km ²	22 458 928	223 199
5. BYKP (1985-1989)	"	375 000 (P) + 35 000 Km ²	3 302 184	28 717,76
6. BYKP (1990-1994) 31.08.1990	"	88 383 Km ²	348 205	3 486
GENEL TOPLAM	"	-	26 109 317	255 762,76

Çizelge. 2- Şehir+köy Kadastrounda Toplam üretim Sonuçları (DPT 1990:58,62)

1. BYKP'da köy kadastro (tapulama) için 560.000 Km², şehir kadastro için 2.7 Milyon parsel hedeflenmiştir.

3. BYKP'da ise, köy kadastro için 410.000 Km², şehir kadastro için 5 milyon parsel (20.000 Km²) olmak üzere toplam 430.000 Km² hedeflenmiştir.

Bu hedef, diğer Beş Yıllık Kalkınma Planlarında da temel alınmıştır. Son yıllarda, TKGM tarafından gerçekleşme miktarlarının, köy kadastro için yaklaşık 417.000Km², şehir kadastro için yaklaşık 23.000 Km²'lik hedeflere göre verildiği görülmektedir. Ne türden araştırma sonuçlarına dayanılarak belirlendiği bilinmemekle birlikte, bu hedeflerin gerçeğe en uygun hedefler olabileceği varsayılmalıdır.

31.08.1990'a kadar, şehir+köy kadastro çalışmaları; toplam 440.000 Km²'lik alanın, 255.762,76 Km²'lik kısmına götürülmüş ve ülke genelinde %58.1 gerçekleşme sağlanmıştır.

Çizelge. 3- TKGM'ce Sürdürülen Harita Kadastro Çalışmalarıyla İlgili Çeşitli Yıllardaki Plan Hedefleri ve Gerçekleşmeler

YIL	Cinsi	Hedef (Km ²)	Gerçekleşen (Km ²)	Oran (%)
1979	Harita	-	6 456	-
	Kadastro	10 000	6 425,03	64
1980	Harita	-	6 931	-
	Kadastro	10 000	5 921,72	59
1981	Harita	-	10 223	-
	Kadastro	9 300	8 047,1	86
1982	Harita	-	7 290	-
	Kadastro	8 500	5 899,84	69
1983	Harita	8 000	9 708	121
	Kadastro	7 500	7 292	97
1984	Harita	12 000	11 485	96
	Kadastro	9 000	7 838	87
1985	Harita	15 000	13 334	89
	Kadastro	7 500	6 234	83
1986	Harita	13 800	14 824	107
	Kadastro	7 500	6 234	73
1987	Harita	13 800	13 480	98
	Kadastro	7 500	4 171	56
1988	Harita	15 144	15 174	100
	Kadastro	7 500	5 161	68
1989	Harita	-	10 839	-
	Kadastro	7 500	7 693	102
31.8.1990	Harita	13 000	8 618	-
	Kadastro	14 710	3 846	-

(Tübitak 1986 a: 3-5, DPT 1990: 29-62)

3.3- Kadastro Çalışmalarında Verimlilik

Kadastroda parsel ya da Km² olarak yapılan üretim, ekip sayısı ile bir ekibin parsel olarak yıllık veriminin çeşitli yıllara göre dağılımı çizelge-4'de verilmiştir.

YIL	TAPULAMA . Km2 . Parsel . Ekip sayısı- . Ekip verimi (parsel)	KADASTRO . Km2 . Parsel . Ekip sayısı . Ekip verimi (parsel)	TAPULAMA+KADASTRO . Km2 . Parsel . Ekip sayısı . Ekip verimi (parsel)
1973	9 064 833 855 509-1 638	456,78 98 520 117-842	9 520,78 932 375 626-1 489
1974	9 034 839 050 540-1 554	622,21 99 663 131-761	9 656,21 932 713 671-1 399
1975	13 557 901 369 580-1 554	828,71 107 221 145-739	14 385,71 1 008 590 725-1 391
1976	8 158 760 682 581-1 309	587,29 106 258 150-709	8 745,29 866 940 731-1 186
1977	7 453 713 760 560-1 274	516,37 116 111 159-730	7 969,37 829 871 719-1 154
1978	6 508 663 662 508-1 306	422,75 106 410 141-755	6 930,75 770 072 649-1 187
1979	5 498 607 728 483-1 258	477,03 102 943 159-648	6 425,03 710 671 642-1 107
1980	5 485 602 420 479-1 257	436,72 99 069 158-627	5 921,72 701 489 637-1 101
1981	7 500 834 165 555-1 503	547,10 112 590 142-792	8 047,10 946 755 697-1 358
1982	5 927 645 807 493-1 309	602,84 88 851 161-551	5 899,84 734 158 654-1 123
1983	7 292 711 455 560-1 270	- 92 408 156-592	- 803 863 716-1 123
1984	7 838 711 552 550-1 294	- 100 163 164-610	- 811 715 714-1 137

3045 sayılı yasa ile 1984 yılında, şehir+köy kadastrusunun birleştirilmesinden sonra, kadastroda parsel ve dönüm olarak üretim ile bir ekibin parsel ve dönüm olarak yıllık verimi çizelge-5'de verilmektedir.

Çizelge.5- Şehir+Köy Kadastrusunda Parsel ve Dönüm Olarak Yapılan Üretim, Ekip Sayısı ve Bir ekibin Yıllık Parsel ve Dönüm Olarak Verimi

YIL	Üretilen		Ekip Sayısı	Ekip verimi	
	Parsel	Dönüm		Parsel	Dönüm
1985	709 736	6 234 200	714	994	8 371
1986	664 586	5 458 376	804	827	6 789
1987	582 964	4 171 300	821	710	5 080
1988	600 898	5 161 087	880	682	5 864
1989	744 000	7 693 000	-	-	-
31.8.1990	348 205	3 846 000	-	-	-

(DPT 1990: 60-62)

Kadastro etkinliklerinin kendisinden beklenen sonuçları verebildiği ise kuşkuludur. Çalışmaların sürdürüldüğü en küçük birim ise kadastro ekibidir. 21.06.1987 gün ve 3402 sayılı yasaya göre (m.3), KADASTRO EKİBİ: En az iki kadastro teknisyeni, mahalle veya köy muhtarı ile üç bilirkişiden oluşur. Muhtarın başka bir kadastro ekibi ile çalışması veya herhangi bir nedenle hazır bulunmaması durumunda, yerine yasal yardımcısı katılır, şeklinde tanımlanmaktadır.

Kadastro ekiplerinin üretilen parsel ve hizmet götürülen alan (Km2) olarak düzenli verimliliklerinin olmadığı, ekip sayısı artarken üretimin sürekli olarak azaldığı görülmektedir.

Yılda 250 işgünü olduğu düşünülürse, şehir kadastrusunda bir ekibin günlük veriminin 2-3 parsel, köy kadastrusunda ise 5-6 parsel dolayında olduğu ve birlikte düşüldüklerinde ise bir ekibin günlük veriminin 2-4 parsel ulaştığı anlaşılmaktadır.

3.4. Değişiklik İşlemleri (Ayrırma, Birleştirme vb.)

Kadastro çalışmalarında verimliliğin düşmesindeki neden; daha çok belediye ve diğer kurumların yaptığı uygulama sonuçlarının TKGM'ye geçmesi ile TKGM etkinliklerinin, ayırma, birleştirme vb. basit değişiklik işlemleri üzerinde yoğunlaşması olarak değerlendirilmelidir.

Değişiklik işlemleri, 1958 gün ve 37-1/90 sayılı genelgeye göre halen pafta üzerine kurşun kalemle işlenmektedir. Sürekli kullanılan orijinal kadastro paftaları da önemli ölçüde yıpranmaktadır. TKGM'ye geçen değişiklik işlemleri sayısının yıllara göre dağılımı çizelge 6'da verilmektedir.

Çizelge 6-TKGM'ye geçen değişiklik işlemleri sayısının BYKP'na göre dağılımı

	Yıl	Değişiklik işlemi sayısı		Yıl	Değişiklik işlemi sayısı	
1. BYKP	1936	712	2. BYKP	1968	33 100	
	1937	1 101		1969	34 900	
	1938	1 299		1970	39 110	
	1939	1 101		1971	31 290	
	1940	1 480		1972	36 400	
	1941	1 220		Toplam	174 800	
	1942	1 100		3. BYKP	1973	38 800
	1943	2 014			1974	39 200
	1944	1 680			1975	33 800
	1945	1 920			1976	36 800
	1946	1 810			1977	34 100
	1947	1 890		Toplam	182 700	
	1948	2 500		1978	29 800	
	1949	3 100		4. BYKP	1979	40 600
	1950	3 250			1980	27 100
	1951	3 550			1981	44 200
	1952	5 700			1982	43 500
	1953	5 600			1983	44 328
	1954	7 700		Toplam	199 728	
	1955	8 300		1984	41 657	
	1956	14 400		5. BYKP	1985	143 009
	1957	10 300			1986	202 995
	1958	14 300			1987	272 705
	1959	15 100			1988	282 493
	1960	12 600			1989	314 172
	1961	12 700		Toplam	1 215 374	
	1962	15 500		31.08.1990	218 301	
Toplam	151 927	GENEL TOPLAM	2 275 187			
1. BYKP	1963	14 800				
	1964	14 900				
	1965	6 400				
	1966	10 600				
	1967	14 200				
Toplam	60 900					

3.5- Kadastral Harita Üretimi ve Sonuçlar

- 04.09.1926 gün ve 743 sayılı Türk Medeni Kanununun 645.ci maddesine göre: Taşınmazın sınırı, planla ve toprak üzerine konulan işaretlerle belirlenir. Plandaki sınırla toprak üzerindeki sınır birbirini tutmazsa plandaki sınır doğru sayılır.

- 21.06.1987 gün ve 3402 sayılı yasaya göre KADASTRO: Memleketin kadastral topoğrafik haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirtmeyi de amaçlamaktadır.

- 26.09.1984 gün ve 3045 sayılı yasaya göre TKGM'nin amacı: Kadastral ve topoğrafik haritaları düzenlemek, uygulamak ve yenilemektir. Ayrıca, kadastro ve tapulama paftaları ile teknik belgelerinin merkez ve taşrada arşivlenmesini düzenlemek, paftalardaki değişiklikleri izlemektir.

- 02.10.1930 gün ve 10012 sayılı (Değişik: 12 498-02.04.1932) Tapu sicil Tüzüğü'nün 128.ci maddesine göre: Kadastronun nirengi ve poligonlarının rasat, hesap ve röperleri ile paftalarının örneği ve paftalarda oluşacak değişikliklerin belgeleri ertesi ayın onbeşine kadar TKGM'ne gönderilir. Göndermeyenler hakkında yasal kovuşturma yapılır.

- 10.04.1974 gün ve 14 854 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, 1/2500 ve daha Büyük ölçekli Harita ve Planların Yapımına Ait Teknik Yönetmeliğe göre: Bu yönetmelik kapsamına giren harita ve planlar için TKGM'de "Bilgi Arşivi" kurulur (m.400). Kuruluşlar, yaptıkları ya da yaptırdıkları haritalarla ilgili bilgileri bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği günden başlayarak en geç 1 yıl içinde bilgi arşivine konulmak üzere, TKGM 'ne vermekle yükümlüdürler (m.408).

- 31.01.1988 gün ve 19711 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, Büyük ölçekli haritaların Yapım Yönetmeliğine göre: Bu yönetmelik kapsamına giren haritalara ilişkin bilgi ve belgeler TKGM merkez arşivinde toplanır (m.297). Harita yapan ve yaptıran kuruluşlar, haritanın yapımına ilişkin bilgi ve belgeleri uygun düzende arşivlemekle yükümlüdürler. Bu kuruluşlar, üretilen tüm haritalara ilişkin yer kontrol noktalarına ait belgelerle, tescile konu haritalara ait bilgi ve belgeleri TKGM 'ne teslim etmekle yükümlüdürler (m.298).

Yasa, tüzük ve yönetmeliklerin kesin hükümlerine karşın harita ve harita bilgilerinin ülke çapında düzenli bir arşivi bulunmamaktadır. TKGM bile, kendi ürettiği harita ve harita bilgileriyle ilgili çok yönlü sayılmalı dökümler yapabilmiş ve düzenli bir arşiv sistemini kurabilmiş değildir. Bu güne kadar üretilen kadastro paftalarının ; bölge, il, ilçe, mahalle/köy, ölçek, altlık durumu ve boyutları, yapım yöntemi, yapım tarihlerine ilişkin TKGM 'ce hiçbir çalışma açıklama ve bilgi sunma yoktur. Verilen rakamlar geçmiş yıllara ilişkin olsalar bile sürekli yaklaşık olarak sunulmaktadır.

Ağustos 1989 görünümüyle : 15.12.1934 gün ve 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Yazımı yasası uyarınca 10 farklı ölçekte 27 935 adet, 16.03.1950 gün ve 6602 sayılı yasa ile

28.06.1966 gün ve 766 sayılı Tapulama yasaları uyarınca 8 farklı ölçekte 171 873 adet olmak üzere toplam 199 808 adet harita TKGM arşivinde bulunmaktadır (çizelge-7).

Çizelge.7- Şehir + Köy Kadastro Uyarınca üretilen Haritaların ölçeklere Göre Dağılımı (Ağustos 1989)

Ölçek	Köy kadastro pafta sayısı	Şehir kadastro pafta sayısı	
1/200	-	113	
1/250	-	2	
1/500	-	11 113	
1/800	-	-	
1/1 000	-	9 170	
1/2 000	-	5 364	
1/2 500	-	1 169	
1/3 000	-	6	
1/4 000	-	231	
1/5 000	-	758	
1/10 000	-	9	
TOPLAM	171 873	27 935	199 808

1/5 000 ölçekli Standart Topoğrafik Fotogrametrik Haritalar ise; Harita Genel Komutanlığının bilgisi içerisinde HGK ve TKGM tarafından yapılmaktadır. Bununla birlikte, 657/203/3615 sayılı yasalar uyarınca yerli gerçek ve tüzel kişiler yaptırmaya planladıkları 1/5 000 ölçekli haritalar hakkında, Bakanlıklararası Harita işlerini Koordinasyon ve Planlama Kurulu Başkanlığına bilgi vermek zorundadırlar.

Beş Yıllık Kalkınma Planlarında, 1/ 5 000 ölçekli STF harita üretimi yapılacak alan yaklaşık 500 bin Km² olarak saptanmıştır. Bu güne kadar HGK ve TKGM'ce toplam alanın % 78.9'unda bu haritalar tamamlanmıştır (çizelge-8).

TKGM'ce üretilen haritalar kendi arşivinde bulunmakla birlikte bunlarıda kapsayan bütün 1/5 000 ölçekli STF haritalar HGK'da arşivlenmektedir.

Yalnız, HGK'ca üretilmiş olmakla birlikte, kadastral bütünleşmesi yapılması amaçlanan haritalarda TKGM'de bulunmaktadır. 1/5 000 ölçekli STF haritaların 28 245 adedi TKGM tarafından yapılan kadastral bütünleşme görmüştür (çizelge-9).

Çizelge.8- Beş Yıllık Kalkınma Planlarında 1/5 000 ölçekli STF Harita Üretimi, Öngörülen Hedefler ve Gerçekleşme Miktarları

BYKP Dönemleri	Toplam hedef (Km ²)	T.K.G.M		H.G.K		BYKP Dönemi hedefi (Km ²)	BYKP Dönemi gerçekleşen (Km ²)	ORAN % B/A
		Hedef (Km ²)	gerçekleşen (Km ²)	hedef (Km ²)	gerçekleşen (Km ²)	A	B	
BYKP öncesi	500 000	-	23 566	-	3 138	-	26 704	-
1. BYKP 1963-1967	"	66 333	39 922	33 333	16 632	99 666	56 554	56.7
2. BYKP 1968-1972	"	60 000	56 907	30 000	27 990	90 000	84 897	94.3
3. BYKP 1973-1977	"	60 000	48 210	30 000	8 302	90 000	56 512	62.8
1978 + 4. BYKP 1979-1983	"	20 000 + 60 000	8 163 + 41 238	- + 30 000	- + 18 600	- + 110 000	- + 68 001	- + 61.8
1984	"	12 000	11 485	-	1 716	12 000	13 201	110.0
5. BYKP 1985-1989	"	57 744	67 651	-	12 649	-	70 300	-
6. BYKP 1990-1994 31.08.1990	"	62 000	8 618	-	-	-	8 6189	-
TOPLAM	500 000	-	305 760	-	89 027	-	394 787	78.9

(TKGM 1983 : 79-85, DPT 1990 : 27-29)

Çizelge. 9 - TKGM'ce 1/5 000 ölçekli STF Haritaların STK Harita Olarak Bütünlümesine ilişkin Genel Durum (06.02.1989)

TKGM'ce üretilen 1/5 000 ölçekli STFH sayısı	HGK'dan alınan 1/5 000 ölçekli STFH sayısı	Toplam STFH sayısı	Kadastral olarak Bütünlünen Harita Sayısı	STF Harita içinde STK'ların Oranı %
43 716	14 237	57 953	28 245	48.7

1/5 000 ölçekli STF ve STK haritaların güncelleştirilmesi yoktur. Özellikle STK haritalarda araziye uygulama amaçları için durağan ve değişmez nokta sıklığı yetersizdir ve kadastral bütünleme konusunda kurallar bütünü bulunmamaktadır.

Haritaların arşiv düzeni ve STK harita olarak bütünleme çalışmalarında TKGM ile yerel birimleri arasında eşgüdüm ve hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin sağlıklı bilgi iletişimi bulunmamaktadır ve sonuçlar hiçbir zaman kesin olarak verilememektedir.

17.01.1976 gün ve 15471 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1/5 000 ölçekli Standart Topoğrafik Fotogrametrik Harita Yapımına Ait Teknik Yönetmelik'teki kurallara göre üretilen bu haritaların yaşatılması ve sayısal üretilmesi ile ilgili çalışmalar bulunmamaktadır.

1/5 000 ölçekli STF haritalar, TKGM'de bulunan 20 adet analog fotogrametrik değerlendirme aletleri ile üretilmektedir.

Analog fotogrametrik değerlendirme aletlerine sayısallaştırıcı takılarak elde edilecek yarı-sayısal (nümerik) fotogrametrik aletlerin uygulamada yararlı sonuçlar vermesi olası görünmekle birlikte, bu konuda; en az harcama ile en yüksek verimin alınabileceği çözümlere ağırlık verilmelidir. Bir bilgi sisteminin oluşturulmasına yönelik arazi bilgilerinin elde edilmesinde önceliğin analitik fotogrametrik aletlere verilmesinde yarar bulunmaktadır.

STK olarak bütünlenen 28 245 adet 1/5 000 ölçekli STF haritaların kadastral bütünlemesi konusunda teknik yönetmelikte hiçbir önkoşul bulunmamaktadır (STFHY m.191). 1/5 000 ölçekli çizgisel haritaların bütünlenmesi sürecine her kullanıcının ayrı ayrı yaklaşması uygulamada karmaşaya neden olabilecektir.

Bütünlenen haritaların yeterli sıklıkta yer kontrol noktalarını içermemesi, parsel köşe noktalarının haritada belirgin olmaması, parsel yüzölçümlerinin planimetre dışında hesaplanamaması, uygulamada önemli sorunlar yaratmaktadır. Bu haritaların varolan durumuyla kadastral amaçlı bütünlenmesine devam edilmesi "Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliği" ile çelişmektedir (BÖHY- m.176,259,276-291).

1/5 000 ölçekli STF haritaların yaklaşık 180 bin Km²'lik alanı kaplayan kısmı kadastral bütünleme görmüştür. Kadastral bütünleme yapılması olası 1/5 000 ölçekli STF haritaların yapımında uçuş öncesi parsel köşe noktaları ile araziye uygulama için yeterli sıklıkta tesis edilecek yer kontrol noktalarının işaretlenmeleri zorunludur. Ters durumda, sayısal olmayan, elektronik veri işlemeye yatkın bulunmayan günümüzdeki yapım yöntemiyle bu haritaların kadastral bütünlemesinden vazgeçilmelidir. KADASTRO: PARSEL BAZINDA ARAZİ BİLGİ SİSTEMİ'nin, bu haritaların yapıldığı yörelerde oluşturulması öngörülüyorsa ya da buna yönelik önlemlerin alınması tasarlanıyorsa, tek çözüm bunların sayısal üretilmeleridir.

TKGM arşivinde bulunan pafta sayısının, TKGM'nin yerel birimlerindeki pafta sayı-

larıyla uyummadığı ve bu kurumca sürdürülen kadaströ çalışmaları sonucu ne TKGM ve yerel birimlerin birlikte, ne de aralarında sağlıklı bir bilgi iletişimi olduğu ve sayısal bilgi üretme ve üretilen bilgilerin korunmasına yönelik önlemlerin bulunmadığı görülmektedir. Bunlara karşın, TKGM arşivinde toplam 228 053 adet kadaströ paftasının bulunduğu (çizelge-10) anlaşılmaktadır (Koçak-Selçuk-Uçar vd. 1989: 188).

Çizelge. 10- TKGM'ce üretilen Kadaströ Paftalarının Üretim Şekli ve Pafta Sayısına İlişkin Genel Durum (Ağustos 1989)

6602 ve 766 sayılı Tapulama yasaları uyarınca üretilen pafta sayısı	2613 sayılı Kadaströ ve Tapu Yazımı yasası uyarınca üretilen pafta sayısı	1/5 000 ölçekli STF haritalardan STK olarak bütünlenen pafta sayısı	Genel Toplam
171 873	27 935	28 245	228 053

TKGM tarafından üretilen kadaströ haritaları, başlangıcından bu yana aşağıdaki yöntemlerle ve özelliklerde yapılmıştır.

1- Grafik ve klasik yöntemlerle yapılan haritalar

- Nirengiye dayalı olmayan kapalı poligon, karton veya normal kağıt altlıklara çizim, takeometre ile ölçü (1950-1960), kadaströ yapılan kırsal alanların 60 000 Km²'si bu şekilde yapılmıştır.
- Ölçek, pafta boyutu, altlık ölçünleşmesi yoktur. Yükseklik bilgilerini içermemektedirler.
- Ortogonal yöntemle daha çok kentsel alanlarda üretilen paftalar, 1974 yılına kadar ada bazında karton, alüminyum, selilon ya da bez altlıklara çizilmiş olup yerel ağlara dayalı olarak üretilmişlerdir.

2- Fotoplan (Fotoğraf pafta)

- Nirengiye dayalı değildir, yaklaşık ölçeklidir.
- Yükseklik bilgilerini içermemektedir.

3- Fotogrametri yöntemiyle üretilen ve kadastral bütünlemesi yapılan haritalar

- Genellikle 1/5 000 ölçeklidirler.
- STF haritalar üzerine taşınmaz mal sınırları gösterilerek kadastral duruma getirilmektedirler.

Türk Medeni Kanununun 645. ci maddesi ve Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliğininin 262. ci maddesi gözönünde bulundurulduğunda;

- Kadastro etkinliklerinin başlıca amacı olan taşınmaz mallar üzerindeki haklar ve yükümlülüklerle devlet güvencesi sağlanmasının altlığı olan kadastro haritalarının çok yönlü bir karmaşaya sahip olduğu görülmektedir.

- Araziye uygulamalarda, ölçü krokilerinin ne denli kullanılabilir olduğu bilinmemektedir. Ölçü krokilerinin kullanılamaz olduğu durumlarda, pafta üzerinden elle-okumayla elde edilen değerlerin ne derece sağlıklı ve doğru olduğu ise kuşkuludur (Akay 1989:181-191, Esmer 1983:91).

3.6- Kadastroda Yenileme Etkinlikleri

Birinci beş yıllık kalkınma planının 1964 yılı programında; uygulanabilme olanaklarını kaybeden kadastro plan ve haritalarının gittikçe artması ve bazı yerlerde de önceden arazi değerine göre kabul edilmiş olan harita ölçeklerinin arazi değerlerinin yükselmesi ile yetersiz duruma düşmesi nedeniyle, bu gibi kadastroların yenilenebilmesi için bir yasa tasarısı hazırlanacaktır. Bu tasarı içinde otomatik yenilemeyi olanaklı kılacak hükümlere yer verilecektir, denilmektedir.

Bu hedef, 1983 yılına kadar 20 yıl boyunca tüm BYKP'nın uygulama programlarında yer almıştır.

23.06.1983 gün ve 2859 sayılı Tapulama ve Kadastro Paftalarının Yenilenmesi Hakkındaki yasa ile yenileme kavramı ilke olarak benimsenmiştir. Tanım ve amaç şöyle verilmiştir: Teknik nedenlerle yetersiz kalan, uygulama niteliğini kaybeden veya eksikliği görülen ve en az bir mevki veya ada biriminde zemindeki sınırları gerçeğe uygun şekilde göstermediği saptanan tapulama ve kadastro paftaları bu yasa hükümlerine göre TKGM'nin teklifi ve ilgili bakanın onayı ile yenilenir. Buna göre, tapu sicilinde gerekli düzeltmeler yapılır.

Bu güne kadar TKGM'ce, 152.68 Km²'lik alanı kaplayan kadastro paftaları yenilenmiştir (çizelge-11). Ülke genelinde 255 762.76 Km²'lik alana kadastro hizmetinin götürüldüğü gözönüne alınırsa, yenileme çalışmalarının ne denli yetersiz olduğu anlaşılmaktadır (Köktürk, Erdal 1989: 158-159).

Çizelge. 11- TKGM'ye Geçen Arazi Toplulaştırması, İmar Affı, Yenileme ve Afet Kadastro Çalışmalarına İlişkin Üretim Sonuçları

Yıl	Toplulaştırma (Km ²)	İmar Affı (Km ²)	Yenileme (Km ²)	Afet Kadastro (Km ²)
1984	-	43.1	-	3.87
1985	61.5	82.5	3.5	2.29
1986	75.2	22.7	43.5	2.76
1987	90.1	25.1	30.1	0.83
1988	9.5	26.8	18.6	2.43
1989	3.57	5.34	56.98	0.55
+				
31.08.1990				
TOPLAM	239.87	205.54	152.68	12.73

Bu verilere göre, kadastro çalışmalarında saptanmış bir üretim ölçünü bulunmadığından, çizelge - 11'de belirtilen üretim miktralarının düşük ya da normal olduğu konusunda bir değerlendirme yapılamamaktadır.

Toplulaştırma çalışmalarının başladığı 1966 yılından 1983 yılına kadar 67 köyde arazi toplulaştırması tamamlanarak tescili yapılmıştır. Bu köylerdeki toplulaştırma alanı ise 1403.65 Km²'dir. Bu verilere göre, TKGM'ce tescili gerçekleştirilen ve arazi toplulaştırması yapılan alan 1643.52 Km²'dir.

3.7- TKGM'de Araç-Gereç Varlığı

Araç-Gereç	Mayıs 1985		Ekim 1990	
	çalışır	arızalı	çalışır	arızalı
Oto	406	130	642	87
Takeometre	1139	45	1299	63
Teodolit	366	11	345	8
Redüksiyon takometre	57	3	70	9
Eletronik uzunluk ölçer	4	-	13	1
Elektronik takeometre	-	-	40	-
Prizma	-	-	721	135
Nivo	60	4	134	-
Bilgisayar	1	-	52	-
Analog fotogrametrik değerlendirme aleti	20	-	20	-
Analitik fotogrametrik değerlendirme aleti	-	-	1	-
Otomatik çizim sistemi	1	-	2	-
Repredüksiyon aleti	1	-	1	-

(Tübitak 1986:3-11, DPT 1990:70)

TKGM'de çağdaş teknoloji kullanımı yerine geleneksel ölçme aletlerinin çokluğu dikkat çekicidir. Varolan araç-gereç varlığı ile Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliğinde öngörülen sayısal kadastral harita üretiminin gerçekleştirilmesi olanaksızdır. Ekonomik ömürlerini doldurmuş taşıtlar ve yıllardır sürdürülen klasik çizgisel harita yapımında kullanılan klasik ölçme aletlerinin, hizmetin çok amaçlı gelişmesi için öngörülen süreler içinde ne kadar katkı, sağlayabilecekleri bilinmemektedir.

3.8- TKGM'de Kadastro Çalışmalarında İnsan Gücü Varlığı

TKGM'de toplam personel	Kadastro hizmetinde çalışanlar	Harita mühendisi sayısı	Diğer teknik elemanların sayısı	Yardımcı personel sayısı
16 000	6 511	463	4 900	1 148

TKGM'ne bağlı kadastro müdürlüklerinde mühendis-müdür, mühendis-müdür yardımcısı olanların genel sayısı;

Toplam kadastro müdürlüğü sayısı	Kadastro Müdürleri		Kadastro Müdür Yardımcıları	
	mühendis olanlar	diğerleri	Mühendis olanlar	diğerleri
261	105 (%40)	156 (%60)	19 (%8)	127 (%51)

TKMG'de her bir kadastro müdürlüğüne iki harita mühendisi bile düşmemektedir. Toplam 261 kadastro müdürlüğünün % 40'ında müdürler harita mühendisidir. Orta Anadolu, Doğu Anadolu ve Güney Anadolu'da bu oran daha da düşmektedir. Harita mühendislerinin daha çok olduğu kadastro müdürlüklerinin büyük kentler ile kıyı kentlerde yoğunlaşması ve bu bölgelerinde daha önce kadastro hizmeti görmüş olması, kurumun çalışanlarına sunduğu ekonomik ve sosyal olanakların yetersizliği yanısıra, hizmetin çekiciliğinin azaldığını da göstermektedir.

Çağdaş teknoloji ve yöntemler kullanılmaması teknik işgücünün bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesinin önündeki engellerden biridir ve hizmet içi eğitim olgusu önemli bir sorun olarak güncelliğini korumaktadır.

3.9- Harita Kadastro Çalışmalarında Harcamalar ve Mali Kaynaklar

Genel bütçeden 1980-1990 yılları arasında TKGM'ye ayrılan ödenekler (milyon TL)

YILLAR	GENEL BÜTÇE (1)	TKMG BÜTÇESİ (2)	ORAN % - (2/1)
1980	756 687	2 306	0.304
1981	1 540 965	3 878	0.252
1982	1 780 640	4 975	0.280
1983	2 558 903	8 561	0.334
1984	3 211 982	11 621	0.361
1985	5 412 082	14 139	0.261
1986	7 104 111	17 258	0.243
1987	10 885 686	27 341	0.251
1988	20 706 923	48 725	0.235
1989	32 733 466	83 826	0.256
1990	101 000 000	221 848	0.210

TKGM'nin Harita İle Kadastro Çalışmalarına İlişkin Cari ve Yatırım Harcamalarının Çeşitli Yıllara Göre Dağılımı;

Yıl	cinsi	cari harcamalar	yatırım harcamaları	toplam	TKGM bütçesi içindeki payı (%)
1979	Harita	49 547	24 600	74 147	-
	Kadastro	460 054	149 460	609 514	-
1980	Harita	73 636	54 207	127 843	5.5
	Kadastro	883 632	498 669	1 382 301	59.9
1981	Harita	138 259	131 502	269 761	7.0
	Kadastro	1 388 622	842 128	2 230 750	57.5
1982	Harita	130 362	171 000	301 362	6.0
	Kadastro	1 561 925	980 000	2 541 925	51.1
1983	Harita	210 297	450 000	660 297	7.7
	Kadastro	2 427 328	1 449 878	3 877 206	45.3
1984	Harita	273 240	653 300	926 540	8.0
	Kadastro	3 138 000	2 156 000	5 294 000	45.6
1985	Harita	-	-	895 803	6.3
	Kadastro	4 085 415	2 504 200	6 589 615	46.6
1986	Harita	-	-	1 035 000	5.0
	Kadastro	4 594 756	2 727 800	7 322 556	35.4
1987	Harita	-	-	1 750 000	5.4
	Kadastro	7 378 000	5 250 000	12 628 000	38.9
1988	Harita	-	-	2 579 000	5.3
	Kadastro	18 862 000	11 451 000	30 313 000	62.2

3.10- Kadastro Etkinliklerinin ve Üretim Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Türkiye'de harita kadastro sisteminin varolan örgütsel ve tüzel yapısının, ödevler topluluğunun, üretim sonuçları ile elde edilen ürünlerin, KADASTRO: PARSEL BAZINDA ARAZİ BİLGİ SİSTEMİ nin oluşturulması süreciyle bütünleştirilmesinin uzun tarihi bir süreci gerektireceği anlaşılmaktadır.

Bunun nedeni, harita kadastro etkinliklerinin, bir bilgi sistemi kavramıyla ele alınması düşüncesinin hiç oluşmamış olmasından kaynaklanmaktadır. Yasa, tüzük ve yönetmeliklerde ülke genelini kapsayan bütüncül ve çok amaçlı kullanım için bir hizmet anlayışına yönelik önkoşullar yeterince oluşturulamamış, gerekli önlemler alınamamış ve ödevler tanımlanamamıştır.

Çok amaçlı kadastro ya da parsel bazında arazi bilgi sistemiyle bütünleşmeyi zorlaştıran nedenlerin çokluğu ise dikkat çekicidir. Bunların içinde en önemli olanlar şunlardır;

- 1- Ülke koşullarıyla uyumlu, istek ve beklentileri olabildiğince karşılayabilecek veri kümeleri topluluğu ve yapıları tanımlanmamıştır.
- 2- Arazi verilerinin tek bir sistemde, ülke yatay ve dikey yer kontrol noktaları ağına dayalı olarak elde edilmeleri ile daha önce üretilen verilerinde böylesi bir sistem içinde yerleştirilmelerine ilişkin önlemler alınmamıştır ve çalışmalar yapılmamıştır.
- 3- Verilerin elde edilmesinden, kullanıcı isteklerini karşılamaya kadar olan süreçte, ülke genelinde ölçünleşme ve üretimde eşgüdüm yoktur.
- 4- Elde edilen verilerin ve ürünlerin sistemli olarak arşivlenmesi ile bu konuda sistemli bir yaklaşım bulunmamaktadır. Daha da önemlisi, verilerin güncel tutulmalarına ilişkin yaptırımıcı ve denetleyici düzenekler yoktur ya da yetersizdir ve tüzel altlıklar buna yeterince olanak tanımamaktadır.
- 5- Kadastro çalışmaları yalnızca taşınmaz iyeliği ve bunun geometrik durumunun belirlenmesiyle sınırlandırılmıştır. Çok amaçlı kullanım için yetersiz kalan kadastral harita bilgilerinin elde edildiği bölgelerde bile, çeşitli kurum ve kuruluşlar, farklı ölçünleşme ve amaçlar doğrultusunda kendi gereksinimlerini karşılamaya yönelmektedirler.
- 6- Özellikle, 1/5 000'den büyük ölçeklerde ne harita ve kadastro için ayrı ayrı ne de birlikte düşünülmüş çok amaçlı bir sistem kavramı bulunmaktadır (Aksoy-Gürbüz-Gürkan 1987:31).

7- Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler harita ve kadastro çalışmalarını da büyük ölçüde etkilemektedir. Bu alandaki çağdaş gelişmelere koşut, sürekli değişme ve yenilenmeye açık bir sistemin oluşturulması gerekmektedir.

8- Sorunların kökeninde, eşgüdüm (koordinasyon) eksikliğinden çok, etkinliklerin dağınık düzenlenme yapısından (organizasyondan) kaynaklanan olumsuzlukların yattığı görülmektedir.

9- Günümüzde, çağdaş bir kadastro sisteminin temel bilgilerini yansıtan taşınmazlar haritası ve taşınmazlar kütüğünün içerdiği veriler arasında doğrudan iletişim ve bilgi değişimi yoktur. Bunların iki ayrı çalışma biriminde bulunması, uygulamada bilgi edinme ve değişimde ortaya çıkan sorunların kaynağını oluşturmaktadır. Bu durum, tapu ve kadastro etkinliklerinin sürdürülmesinden yetkili ve sorumlu kurumun, TKGM'nin yapısal olumsuzluklarıyla da ön plana çıkmaktadır.

4- Türkiye Koşullarına Uygun Bir Kadastro Sisteminin Oluşturulması İçin Alınması Gereken Önlemler ve Öneriler

Bir bilgi sisteminden beklenen ödevler gözönünde tutulduğunda bu sistemlerin elektronik veri işleme desteği olmaksızın kurulmasının zorluğuda anlaşılmaktadır.

Gerçekte bilgi sistemleri, bilim ve teknoloji alanında ulaşılan gelişme düzeyinin ve deneyim birikimlerinin biraz da doğal sonucudurlar. Gelişmiş ülkelerde ya da bilgi sistemlerinin oluşturulmasına yönelmiş olan ülkelerde bilgi sistemleri zaten işler durumda olan sistemleri daha da iyileştirmek için kurulan sistemler durumundadır (Köktürk 1987:96-99, Mc Laughlin-F.Dale 1988).

Kısacası, bilgi sistemlerini taşıyabilecek geleneksel bir bilgi arşiv düzeni ile gereksinimleri olabildiğince karşılayabilecek ver topluluğu ve veri yapıları ile ilgili sistemler bu ülkelerde zaten vardır. Buna karşın, gelişmekte olan ülkelerde, ülkemizde de olduğu gibi, kadaströ ve kamu ölçmeleri alanlarındaki teknik ve örgütlenme süreçlerine ilişkin sorunlar aşılabilmiş değildir.

Ülkemiz açısından, bir bilgi sistemini taşıyabilecek bazı farklı bölge ve koşullara göre ya tek başına öncelikle ve/veya bir bilgi sistemi süreciyle birlikte oluşturulması gerekmektedir.

Ancak , bu türden sorunların aşılabilmesi için sistemli araştırma, tasarım ve uygulamaların bir proje yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde temel sorunun; bir bilgi sisteminin oluşturulması öncesi alınması gereken önlemler ve çözümlenmesi gereken ödevler topluluğu üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Bu durumda, öncelikle alınması gereken önlemler ve çözümlenmesi gereken ödevler topluluğu neler olmalıdır?

1- Bir bilgi sisteminin oluşturulması öncesi ilk koşul tek bir sistemde, yeterli sıklıkta, kademeli olarak tesis edilen ve doğruluk dereceleri bilinen ülke yatay ve düşey yer kontrol noktaları ağıdır. Bununla birlikte çözümlenmesi gereken en önemli sorun, tüm yerel koordinat sistemlerinin tek bir sistemde bütünleştirilmesi ile nirengi ve diğer kontrol noktalarının yenilenmesidir.

Durağan ve değişmez yer kontrol noktaları ağı, çağdaş bir kadaströ sistemi için mutlak gerekliliktir.

2- 21. 06. 1987 gün ve 3402 sayılı kadaströ yasasında belirtilen amaç; "Bu kanunun amacı; ülke pafta bölümlemesi ve ülke yatay ve düşey yer kontrol noktalarına dayalı olarak, koordinat bilgileriyle üretilen standart-topoğrafik-kadastral haritalara bağlı taşınmaz malların, sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek Türk Medeni Kanununun öngördüğü anlamda tapu sicilini kurmak için gerekli hukuki durumları ile taşınmazların türlerini, kullanım bilgilerini ve karşılıklarını (değerini) tesbit etmek, arşiv birliğini sağlamak, hizmet tekrarını önlemek ve kadaströ bilgi sisteminin oluşturulması için daha önce üretilen harita ve harita bilgilerinin yenilenmesi de dahil gerekli önlemleri almaktır." şeklinde değiştirilmelidir.

Yasa da; taşınmazların hukuki durumları, taşınmazların türü, kullanım bilgileri karşılıkları (değeri), arşiv türleri ve yayılımı ile kadastral harita ve harita bilgilerinin

günümüzdeki nitelik ve gelişmelere uyumlu hale getirilmesini içeren yenilemeye ilişkin tanımlar yapılmalıdır. Bu konularda yapılacak çalışmaların temel ilkeleri yasa-sada belirtilmeli, ayrıntıların çıkarılacak yönetmeliklerle açıklanacağına değinlelidir.

3- Ülkemizin % 58.1'ine kadastro hizmeti götürülmüştür. Gerçekleştirilen hizmetlerin günümüzdeki nitelik ve gelişmelere uyumlu duruma getirilmesi için kapsamlı bir gerçek kadastral yenileme zorunludur. Yersel yöntemle üretilen klasik-çizgisel haritalar ile fotogrametrik yöntemle üretilen ve klasik çizgisel olarak bütünlenen 1/5000 ölçekli STK harita ve harita bilgilerinin çok amaçlı kadastro sistemi ya da bir bilgi sistemini oluşturma süreciyle bütünleştirilmesi için bu türden çalışma mutlak gerekliliktir.

Şimdiden alınması gereken önlem ise; bir parselin kadastral ölçme değerlerini yansıtan röperli - ölçü krokilerinin ülke genelinde kesinlikle parse köşe nokta numaraları ile bunların koordinatların içerecek şekilde gereksinen kişi, kurum ve kuruluşlara sunulmaları zorunlu kılınmalıdır.

4- Ülke genelinde bugüne kadar üretilmiş ya da üretilecek kadastro haritalarının : Bölge, il, ilçe, mahalle/köy, yapım yılı, pafta altlığı ve bugünkü kullanım durumu ile boyutları, ölçeği, yapım yöntemi, paftadaki parsel sayısı ve yüzölçümlerine ilişkin bilgilerin elde edilmesi kaçınılmaz zorunludur.

İlk orijinal kadastro haritalarının merkezde arşivlenmesi, tüm işlemlerin ise bunların ikinci kopyaları üzerinde yapılması sağlanmalıdır.

5- Kadastral bütünlemesi planlanan 1 /5 000 ölçekli STF haritaların sayısal yöntemlerle üretilmesi zorunlu kılınmalıdır.

6- Kadastronun hem kendi içinde hemde dışarıya karşı bir bütün oluşturan parselle ilişkin güncel verileri, bir bilgi sistemi tasarımı çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu veriler; birlikte, aynı anda ya da ileride elektronik veri işleminin kullanılması gözetilerek uygun depolama süreçlerinde toplanmalı ve kullanılmalıdır.

KADASTRO: PARSEL BAZINDA ARAZİ BİLGİ SİSTEMİ nin kurulması, taşınmazlar kadastrosunun varolan bilgi ve belgeleri ile genel sisteminin, ülke genelinde tek bir sistem ve anlayış çerçevesinde dönüştürülmesi ile veri depolama sistemleri (veri kütükleri ve veri yapıları) nın öncelikle oluşturulması ve kurulmasını gerektirmektedir.

Geleneksel kadastronun bir bilgi sistemi sürecine yönlendirilmesi ve/veya dönüştürülmesi, hangi ön aşamaların varoluğuna ve saptamaların iyelik verileriyle ya da onlar olmaksızın yapılması gerekip gerekmediğine bağlıdır. Bir kadastro sisteminin iki önemli ögesi olan taşınmazlar haritası ve taşınmazlar kütüğünün bu anlamda aynı ya da farklı kurum içinde düşünülmeleri bir bilgi sistemi tasarımı için oldukça önemlidir.

Çağdaş bir kadasro sisteminin gereksineceği ve içereceği haklar ve yükümlükler ile ilgili bilgilerin yürütümünde, bu bilgilerin bir çoğunun bulunduğu tapu kütüğünün bilgisayar destekli bir otomasyon süreci içinde yürütülüp yürütülmediğinin ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Kadastro tarafından gereksinilen durum ve iye verilerinin programlı yönetimle öncelikle tapu kütüğünden alınması tersi durumda, bu verilerinde KADASTRO : PARSEL BAZINDA ARAZİ BİLGİ SİSTEMİ nin oluşturulma süreciyle birlikte ele alınarak yönetilmeleri kaçınılmaz olacaktır.

Yukarıda belirtilen konular, alınması gereken temel önlemlerin yalnızca bir bölümünü oluşturmaktadır. Yalnızca bunlar bile, bu hizmetlerin sürdürülmesinden yetkili ve sorumlu kurum, TKGM tarafından bugünkü yapısıyla gerçekleştirilmesi güç ödevler olarak görülmektedir.

Kadastro etkinliklerini içerecek bir kurumsal yapının yeniden tasarımı önem kazanmaktadır. Tasarım yapılacak kurumsal yapının, ülkenin bütün harita gereksinimlerinin karşılanması ve sürdürülmesinden sorumlu olması zorunlu kılınmamalıdır. Amacı, içeriği ve değişik kesimlerin gereksinme ve beklentilerine olabildiğince yanıt vermesi olası baz harita serilerinin üretilmesi ile, bu haritaların farklı kullanıcılar tarafından ek bilgilerle donatılması sürecinde ortaya çıkacak ölçünleşme, eşgüdüm, seçilen yöntemler ve kurallar bütünü oluşturulmasından, izlenmesinden ve geliştirilmesinden sorumlu ve yetkili olması ayrıca, ürettiği harita ve harita bilgileriyle önemli rol oynayabilecek devingen işlevlerle yüklenmesi öngörülmelidir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün varolan yapısı ile bir bilgi sistemi tasarımına yönelmenin çok yönlü kullanım açısından beklentileri yeterince karşılaması olası görünmemektedir. Yukarıda belirtilen değerlendirme ve öneriler çerçevesinde yeni bir örgütsel yapının oluşturulmasına yönelmek, bir bilgi sistemi tasarımı kadar önemli ve kaçınılmaz görünmektedir.

Kaynaklar

Akay, Y. 1989: Kadastroda Yer Gösterme (Aplikasyon) ve Sorunları, Türkiye II. Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, HKMO, Ankara, s: 181-191

Aksoy, A. -Gürkan, O. - Gürbüz, H. 1987: Harita Kadastro Reform Projesi (HAKAR) I. aşama (ön Etüd) ve 2. Aşama (Çerçeve Tasarımı) Çalışmalarının Genelde Getirdikleri, Türkiye I. Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, HKMO, Ankara, s:29-40

Demirel, Z. -Erkan, H. 1989: Türkiye'de Arazi (Toprak) Bilgi Sistemi, Sivil Harita Mühendisliği Eğitim ve öğretiminde 40. Yıl Sempozyumu, HKMO İstanbul Şubesi, s: 370-381

DPT 1990: VI Beş Yıllık Kalkınma Planı Harita - Tapu - Kadastro Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Yayın No: DPT: 2210, ÖİK: 356, Ankara, 94 s.

Esmer, G. 1983: Mevzuatımızda Gayrimenkul Hükümleri ve Tapu Sicili, Olgaç Matbaası Ankara, XXXII + 1182 s.

Koçak, E. - Selçuk, M. - Uçar, D. 1989: Türkiye'de Kartoğrafik Çalışmalar Analiz ve Öneriler, Sivil Harita Mühendisliği Eğitim ve Öğretiminde 40. Yıl Sempozyumu, HKMO İstanbul Şubesi, s: 183-194

Köktürk, E. 1986: Kadastronun Mali - ekonomik Boyutu Olarak Kentsel Toprakların Karşılıkları, YÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul VII + 206 s.

Köktürk, E. 1987: Veri Bankaları - Bilgi Sistemleri - arazi Bilgi Sistemleri, Prof. Burhan TANSUĞ Fotogrametri ve Jeodezi Sempozyumu, HKMO, Ankara, s: 75, 101

Köktürk, ERDAL 1989: Türkiye Kadastrounda Yenileme Sorunu, Türkiye II. Harita Bilimsel ve Teknik kurultayı, HKMO, Ankara, s: 155,180

Mc Laughlin- F. Dale 1988: Land Information Management - An Introduction With Special Reference to Cadastral Problems in Third World Countries, Clarendon Press, Oxford, 266s.

TKGM 1983 : Cumhuriyetin 60 ıncı Yıldönümü Dolayısıyla TKGM Dergisi, TKGM yayını, Sayı: Özel, Ankara, 186 s.

Tübitak 1986: Harita-Kadastro Reform (HAKAR) Projesi Görev Tanımı ve Ön Etüd Raporu (I. Aşama), Tübitak Yapı Araştırma Enstitüsü, Ankara, II+108 s.

BAŞKAN- Sayın Köktürk'e, kardeşim olduğu için değil, ancak tartışmalara sanıyorum bir şeyler sunduğu için 1,5 dakikalık bir hoşgörü gösterdim, sizin de anlayışla karşılayacağınıza inanıyorum.

Şimdi, konuyla ilgili tartışmalara geçelim isterseniz. Burada, ülkemiz kadastro ile ilgili olarak sunulmuş olan birçok rakam var, bilgi var. Değerlendirilmesi gereken bazı noktalar var. Sanıyorum söz almak isteyen çok konuşmacı var, zaman yitirmeden tartışmalara geçelim. Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

HALİM ÇORBALI (Tapu ve Kadastro Genel Müdürü)- Sayın Başkan, değerli Kurultay üyeleri; ben özür dileyerek ifade edeyim, konuşmama başlarken, arkadaşına cevap vermek mecburiyetinde kaldığım için huzurunuzda gelmiş bulunuyorum. Konuşmayı biraz objektif esaslardan ayrılmış olarak gördüm. İsterim ki, Kurultayda objektif, genel olarak bir tartışmamız olsun, bir idare muhatap alınmasın, sistem muhatap alınsın ve böylece konuyu çözeriz tabii ve ondan da yararlı sonuçlar mutlaka ortaya çıkıyor. Gerçekçi ve güncel konuları çözen önerilere hakikaten açık bir Kurumuz ve açık bir kişi olduğumu da zannediyorum birçok arkadaşım bilir.

Şimdi, bir yenileme koordinasyonu üzerinde duruldu. Yasanın çıkması bile büyük bir sorundu. Arkadaşlar, yani Yenileme Yasası 2859 sayılı Yasayı okuyun, kaç defa Mecliste tartışılmış veya Milli Güvenlik Konseyinde tartışılmış ve o hale gelmiştir. Yani, burada bir ifade ile yasaya yön vermek mümkün değildir. Çünkü, yasa koyucunun da kendine göre bir tutumu vardır. Her kadastro hizmeti üzerinde oynama yapılırken, bunun bir hukuki sonucu olduğunu da lütfen değerlendirelim.

Biz harita-kadastro bilgi sistemini geliştirmek için emin olun büyük çabalar sarf ediyoruz. Sayın Bakanımız da sabahleyin işaret buyurdular, bu konuda klasik bütçe içinde çözüm imkânları bulunamadığından fon kanunu tasarısı hazırlanmış ve Başbakanlığa sunulmuştur.

Bir mukayese yapma imkânına sahip hale geldim. Artık dünyadaki sistemleri tanıma hale geldik. Tabii biz, en iyisini istiyoruz; doğrudur da. Geçen sene ziyaretimize İngiliz Prof. Abulloth gelmişti. Kendisine sordum "Türkiye acaba nerede; bu bilgi sistemi içerisinde dünyanın neresinde" falan diye. Ben onun sözünü naklediyorum: "Türkiye ilk ondan sonra gelen devletlerin başında gelir" diye kendisi ifade etmiştir. Bunu söylerken, her şeyin mükemmel olduğunu ve son sisteme intibak ettiğimizi de iddia etmiyorum; ama en iyi niyetle ve en iyi düşüncelerle sistemi oluşturmak istiyoruz.

Burada birçok rakamlar verildi. Şunu açıklamak isterim. Hiçbir suretle, hiçbir yerde bir rakamı gizlemedik veya olanından farklı göstermedik. Bu evvela bize yakışmaz. Yani, ne ise onu yapmak hakikaten gereğidir. Nitekim, buradaki birçok arkadaşlarımız da, tüm meslektaşlarımız, bu arada 363 mühendisten bahsedildi, o da farklı bir rakamdır, güncel olarak bütün rakamları vermemiz mümkündür. Toplanan bilgileri vermekte ve bilgisayarla oluşturulmakta ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Komisyonunda ve Genel Kurul görüşmelerinde bu rakamlar açıkca ifade edilmektedir. Sizlere birkaç misal ve rakamı da vermek isterim.

Şimdi, kadastroyu bir defa şehirlerde ve köylerde ayırmak mecburiyetindeyiz. Bizim verilerimize göre, mahalle bazında ele aldığımız zaman Türkiye kadastrounun 31.12.1990 tarihine göre konuşuyorum, 90.3'ü gerçekleşmiş durumdadır, ilk tesis kadastro su olarak. Köylerde ise, ormanlar dahil, orman içi ve orman kenarı köyleri dahil, hepsini beraber mütalaa ettiğiniz zaman yüzde 60.8'ini bitirmiş bulunuyoruz. Orman içi ve kenarı köyleri, Orman Genel Müdürlüğü ile irtibatlı çalışmak mecburiyetinde kaldığımızdan dolayı onu dışarı tuttuğumuz zaman, konu yüzde 85.8'e geliyor.

Bu arada alt yatırım olarak çalıştığımız bölgelerde; yani toprağa bağlı yatırımların yapıldığı bölgelerde en ufak bir darboğaz yoktur. Sadece imar planlarının uygulanmasından dolayı kasabalarda bazı sıkıntılar çekilmektedir. Onun dışında GAP'a bakın, Çukurova Kalkınma Projelerine bakalım, hepsi normal planlanmış zaman içinde veya bazılarında normal planlanmış zamanın da önünde bitirilmiş olduğu da görülmektedir. Arkadaşlar, bunu ben söylemiyorum, bunu başka kurumlarla beraber iş yaptığımız zaman o kurumların ifadesi olarak ortaya çıkıyor. Bugün sahillerimizin, ki bunu Akdeniz ve Ege Denizi olarak ifade edebilirim, ihtilafli köylerimiz hariç, hepsinin kadastro su bitmiştir. İhtilafın çözülmesi tabii bize ait değildir. Yalnız o yerlerin de yine ölçüleri yapılmış, paftaları düzenlenmiş ama hukuki sorunları çözülmemiştir. Bu da ifade edildi; tabii, kişilerin hak iddia etmeleri yönünden doğmaktadır.

Fotoğraf alımı yüzde 91.5 gerçekleştirilmiştir. 457 bin kilometrekarenin fotoğrafı alınmıştır. Bu arada Harita Genel Komutanlığı ile beraber bulduğumuz rakam harita için, 408 bin kilometrekaredir, ki bu da yüzde 81.6 oluyor.

BAŞKAN- Sayın Genel Müdür, toparlarsanız, özetleyebilirsiniz, zamanımız çok az.

HALİM ÇORBALI- Kadastroyu ve daha doğrusu idareyi çirkin göstermenin bir faydası bana göre olmaz. Hizmetimiz sadece Türkiye çapında da kalmamıştır. Emin olun, gelişmiş memleketlerde veya az gelişmiş memleketlerde bir hayli iştirak ettiğimiz toplantılar yapılmıştır. Ağustos ayında FIG'nin İstanbul'daki toplantısında gelen otoriteleri dinledikten sonra ve yaptığımız hizmetleri anlattuktan sonra herhalde iyi bir intiba bırakmışız ki kendileri de mektuplarıyla bunu teyit ettiler.

İşveren olarak çalışıyoruz aynı zamanda, 475 mühendis arkadaşımız bizim bünyesinde bulunuyor. Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da tercihimiz, Türkiye'nin her tarafında harita ve kadastro müdürlüklerinin mühendis arkadaşlar tarafından yürütülmesidir. Ama ben burada bir noktaya işaret etmek istiyorum. Arkadaşlarımıza hizmet sunduğumuz halde Doğu ve Güneydoğuya gitmek istemeyen arkadaşlarımız maalesef mevcuttur. Bu sıfatı taşıyıp da benden müdürlük isteyen arkadaşlarıma Güneydoğu ve Doğu'da her zaman hizmete açık olduğumu da memnuniyetle burada söylemek isterim. Teklif ediyoruz, tekliflerimiz olumlu karşılanmıyor bu bölgeler için. Tabiiyle birçok yaşam koşulları söz konusu. Parasal yönden işi ele alırsak, bugün gelişmekte olan bir bölgeye gider bir arkadaşımız, oradaki bulunan bir mütehasıs doktordan daha çok para almaktadır. Bunu bir mukayese olarak söylüyorum. Bu para da yetmeyebilir; ama, Türkiye'deki ücret şartları bakımından emin olun tatminkar bir seviyeye gelmiş bulunuyoruz.

Bu konuda daha çok şeyler söylemek mümkün. Tabii zamanın darlığını ben idrak ediyorum. Bu bilgilerin daha detayını almak isteyen arkadaşlar varsa, iki tane bilgisayarımız kapının önünde bekliyor, hangi ilçede, hangi ilde ne kadar hizmet yapılmışsa, lütfen emir buyurun, hemen size 73 ildeki soruları cevaplandırınlar. Hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN- Açıklamaları için Sayın Genel Müdüre biz de teşekkür ediyoruz. Bu, biraz özel bir söz oldu tabii. Bundan sonra söz almak isteyen arkadaşlarımıza aynı hoşgörüyü göstermeyeceğimiz bilinmesi gerekiyor. Evet, buyurun Sayın Davut Koyuncu.

DAVUT KOYUNCU- Efendim, benim üzerinde durmak istediğim konu, bu bildiri nedeniyle başlanmış, belirtilmiş olacak. Ben burada bir tartışma açmak istiyorum, arkadaşımız da kısmen değindi.

Şimdi efendim, benim doktora çalışmam da, fotogrametrik olarak üretilmiş haritaların güncelleştirilmesiydi. Aradan zaman geçti, bu uygulamanın içerisine girdik. Fotogrametrik haritaların veya üretilmiş diğer kadastral haritaların niteliklerinin ne olduğunu biraz daha yakından görme fırsatım oldu. Bugün geldiğimiz nokta, şunu a-

çıkça söyleyeyim şudur: Bizim bildiğimiz yasalarımız ile de Türkiye'de üretilmiş olan kadastral haritaların güncelleştirilmesi yada yenileştirilmesi, dolayısıyla güncelleştirilmesi konusunun ötesinde bir kavramla bu sorunun üzerine gitmek durumundayız. Belki çok dar alanlarda haritaların güncelleştirilmesi sorun olmayabilir. Çok dar alanlarda haritalar, taşıdıkları metrik zayıflığı bize tam olarak yansıtmıyor olabilirler; ancak, büyük projelerin gerçekleştirilmesinde, örneğin bir karayolu projesinin, kamulaştırma projesinin gerçekleştirilmesinde kadastrodaki zayıflıklar, özellikle komşuluk zayıflıkları büyük sorunlar yaratmaktadır. Biz bunları yaşadık, arkadaşlarımız da yaşıyorlar.

Dolayısıyla, gelin, kadastronun yenilenmesi değil, kadastronun güncelleştirilmesi değil, kadastronun yeni bir plana dayalı olarak planlaması ve plana dayalı olarak kadastronun yenilenmesi konusunu tartışalım ve eğer kastyoyu yenileyeceksek, yeni, çağdaş ölçme yöntemlerine dayalı olarak ve bir planın arazi aplikasyonu biçiminde değerlendirerek yapalım o işi; çünkü, böyle yapmadığımız sürece, dayandığımız eski haritaların metrik doğrulukları gündeme gelmekte, dayandıkları nirengilerin sorunları gündeme gelmekte ve bu sorunlar, en çağdaş ölçme yöntemleriyle de içinden çıkamayacağımız karmaşıklıklar yaratmaktadır.

Söyleyeceklerim bu kadardır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Evet, güncelleştirme, yenileme değil, yeniden yapmayı öneriyor Sayın Koyuncu. Evet, bu konuyla ilgili başka soru var mı efendim. Buyurun. Yalnız soru olmasını özellikle rica ediyorum.

HASAN OĞUZ- Bazı bölgelerde sabit nokta tesisine rastlanmadığı gibi, hiçbir şekilde hesaplarına da rastlanmamaktadır. Bu bölgelerde açılan paftalar ise, grafik açılmıştır. Acaba bu bölgelerde kadastro tamamlanmış sayılıyor mu?

İkinci soru: Bu bölgelerde kadastral parsel üretimi yapılıyor mu? Yapılıyorsa, nasıl yapılıyor?

Üçüncü soru: Ayrıca, bu bölgelerde üretilen fotogrametrik haritalar kastyoya nasıl dönüştürülmüş? Bilgilenmek istiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Oğuz. Sayın Akın, çok kısa olması koşuluyla.

A. YÜKSEL AKIN- Sayın Başkan, sayın konuklar, değerli arkadaşlarım; çok yakın zamanda İsviçre kastyosunu inceleme imkânını buldum. İsviçre kastyosu, halen klasik olarak yürütülmektedir; ancak, bir reform projesi hasıl edilmiş durumda. Bu reform projesinin örneğini de alıp incelemiştim. Yaptığımız görüşmelerde, sonuç olarak reform projesinde kabul edilen veri düzenlemelerine göre ki, bu veri düzenlemeleri yer kot kontrol noktaları dahil 11 bölümde yer alıyor. 30 bin kilometrekare planlanmış. Bu 30 bin kilometrekarelik yeni kadastronun 40 yılda yapılması planlanmış, 2.4 milyar İsviçre Frangı, yani 6 trilyon.

Niçin bunları arz ediyorum? Artık kastyo nedir, ne olmalıdır? Bugünkü kastyo

durumu gündemden düşmüştür şeklinde, İzin verirseniz, ben böyle kabul ediyorum. Ülkemizde, şimdi gündemde olan harita, tapu kadastro veya tapu kadastro bilgi sistemi, bu bilgi sisteminin içeriği zaten tespit edilmiş, HAKAR Projesinde de var, birinci küme olarak. Sayın Aksoy da açıkladılar. Bu bilgi sistemlerinin, bu bilgi sisteme başlamak için dikkatlerinize şunu arz ediyorum: Yine Avrupa'da bir profesörle görüşüm; şunu ifade ettiler: Donanımın ömrü 2 yıl, işletmenin ömrü 3 yıl, yazılımın ömrü 10 yıl olarak yakakalanabilirse, çok doğru bir şey yapılmış olabilir.

Niçin bunu arz ediyorum? Donanımlar sürekli değişiyor. Hatta, dijital sistemlere bile girilmiş, analitiklerden geçilmiş, dijital sistemlere girilmiş. Çok basit ifade edeyim. Bu video kameralarından alınan fotoğraflarla model elde ediliyor artık; çok daha süratli. O film banyo sistemleri de ortadan gidiyor ve harita üretimine geçiyor. Dünya bununla uğraşılıyor.

Daha da ileri gidiyorum. Bir endişemi arz edeyim. Belki 10 yıl sonra, 2000'li yıllarda bir ufak pusulayla koordinatlar, sistemler bile bulunabilecektir. Bu bakımdan, bir sisteme geçilirken, bırakınız profesyonel yazılımları ithal edip yürürlüğe koymayı, arz ettiğim gibi, donanımlar sürekli değişiyor. Bunu bir yerde, kendisinin finansmanını, parasını da düşünerek, bir yerde çok sağlıklı seçme durumundayız ve bugün de arz edeyim - Sayın Genel Müdürüm de belirttiler- artık tapu kadastro bilgi sistemi proje çalışmalarının bir kısmı tamamlandı, üniversitelerin bilgilerine, görüşlerine sunuldu.

Ülkemizde bir de yüzey ağı meselesi vardır. Harita kadastro hizmetlerinin iskeletini meydana getiren Yüzey Ağı Projesi de tamamlanmış ve uygulamaya konulmak üzeredir.

Arz edeceğim şu: Artık bazı meseleleri gündemden düştü kabul ediyorum. Bundan sonra inşallah bu Kurultayda bazı bilgilenmelerimiz olacak. Bilgi sistemleri, içeriğinin de ötesinde, uygulamaya dönük çalışmaların nerede, nasıl başlanacağı... Bununla hamur olmaktadır. Bu bakımdan, Kurltay sonuçlarından da muhakkak bazı bilgiler elde etmiş olacağız. Beni sabırla dinlediğiniz için saygılar sunarım.

Sayın Başkan, teşekkürler ediyorum. İzin verirseniz bir hususu da arz edeyim. Benim bu katlamayla yaptığım 300 bin kilometrekarelik alanın bilgi sistemlerine geçilmesi için 60 trilyona ihtiyaç olduğunu da, yaklaşık 60 trilyona ihtiyaç olduğunu da arz ederim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkürler efendim. Gelen arkadaşımızın dışında başka soru var mı efendim? Son soruyu Sayın Mutlu soracaklar.

MUZAFFER MUTLU- Ben, bu Kurultaydan çok şeyler bekleyerek gelmiştim buraya. "Haldun hocamız açık konuştu" dediniz; ama, çok kapalı konuştu. Aynı konuda Erdal arkadaşımızın açıklamalarına fırsat verilmedi. Halbuki, bizim sorunlarımız pratiğe ilişkin, uygulamaya ilişkin. Önümüzü tıkayan sorunlar bunlar. Bunların, özellikle de kadastroda çalışan arkadaşlarımızın sorunlarını açıkça kulislerde değil, dile getirilmesi gerekirdi. Maalefese, bu olmuyor. Buna olanak varken, arkadaşımız Erdal bunu dile getirecekken, kısa kestirmek gereği duyduunuz.

Şimdi, bir iki konuya açıklık getirmek istiyorum bu konuda. Arkadaşımız dediler ki, "Ekip sayısı çoğaldıkça verim düşüklüğü oluyor." Tarih 1973. O yıllarda ben kadastro çalışıyordum, teknisyendim. Bir Tarım ve Toprak Reformu Öntedbirler Kanunu vardı. Buna göre, 20 dönüm, kişiye verilebiliyordu. Fevkalade zaman aşımı nedeniyle, eğer ki tapu veya vergi kaydı varsa, o kadar veriliyordu. Yani, son derece mekanik. Taşradaki arkadaşlar bilgisiz bırakılıyordu bu konuda. Bilmiyorum, belki bilerek, belki istemeyerek. Bir parsel, üç tane parsel oluyordu. Bir miktar, artı, 20 dönüm, artı, üstte kalan Hazine. Bir parsel üç parsel olursa, böyle şişirme rakamları çıkıyordu orta yere. Artı, öncelikle ova arazilerinin kadastroları yapıldı. Bunlar açık arazilerdi. Merkeze yakındı. Kolaylıkla alımı yapılıyordu ve de ilgili bakana, hükümete bilgi sunarken, "İşte biz şu kadarını yaptık", bir kıyaslamayla, "Şu kadar yılda da bunu tamamlama olanağımız var" deniliyordu. Tabii ki bu mümkün değil.

BAŞKAN- Sayın Mutlu, mesajınızı lütfen kısa ve öz biçimde verir misiniz efendim? Rica ediyorum. Şu anda normal zamanımızdan 15 dakika gecikmiş durumdayız.

MUZAFFER MUTLU- Efendim, mesajım şudur: Bu şeylerin dışında Erdal arkadaşımızın önerileri vardı, bilgileri vardı. Bunlara olanak tanınmadı. Bunları bilmek istiyoruz. Nelerdir? Ona göre sorularımız olacaktı.

BAŞKAN- Kendilerine bu soruların ardından ek bir açıklama süresi vereceğim ben o süreyi bu anlamda kullanabilir konuşmacı..

MUZAFFER MUTLU- Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Ben de teşekkür ediyorum. Şimdi, Sayın Köktürk'e bu sorular ve açıklamalar ışığında, 3 dakikalık bir ek süre veriyorum ve tekrar tekrar fazla taşmamları için rica ediyorum.

ERDAL KÖKTÜRK- Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Sayın Halim Çorbali ve Sayın Yüksel Akın'ın sitemlerini anlayışla karşılıyorum. Yalnız, şunu özellikle vurgulamak istiyorum: Benim olayları ya da olguları değerlendirirken çıkış noktam, ne kurumdur, ne de o kurumda çalışan bireylerdir. Ben, çağdaş yöntem ve kurallar bütününün Türkiye'de yerleşik kılınması ve oluşturulması için neler yapılması gerektiğini açıklamaya çalışıyorum. Mevcut durumun istenilen, arzulanen noktalara nasıl yönlendirebileceği üzerinde tespitlerde bulunuyorum. Eğer mevcut durumda birtakım sıkıntılar varsa, bunun sorumlusu da, özür dilerim, ben değilim.

Hep tartışılan bir olaydır: Bir bilgi sistemi. Bir bilgi sisteminden beklenen ödevler göz önünde bulundurulduğunda, bu sistemlerin elektronik veri işleme desteği olmaksızın kurulmasının zorluğu anlaşılmaktadır. Gerçekte bilgi sistemleri, bilim ve teknoloji alanımızda oluşturulan gelişme düzeyinin ve deneyim birikimlerinin doğal sonucudurlar. Gelişmiş ülkeler ya da bilgi sistemlerinin oluşturulmasına yönelmiş olan ülkelerde sistemler ya da mevcut sistemler zaten işler durumdadır. Kısacası, bilgi sistemlerini taşıyabilecek geleneksel bir arşiv düzeni, gereksinmeleri olabildiğince karşılayacak veri topluluğu, veri yapıları bu ülkelerde zaten vardır.

Yurt dışıyla karşılaştırmalar yapılıyor. Bu olay, bir Türkiye ekonomisinin Japonya ile, Amerika, İngiltere ile karşılaştırılmasına benziyor. Demokrasi ya da insan hakları gibi karşılaştırmalara benziyor. Yurt dışıyla kadastro alanındaki karşılaştırmalarda zararlı çıkacağımızı söyleyebiliriz; çünkü, çok tehlikeli durumlar da yaratabilir. Çünkü, bizim ülkemizde bir bilgi sistemini taşıyabilecek bir altlık zaten yoktur. Sıkıntı da buradadır. Dolayısıyla, bizim gibi, Türkiye gibi ülkelerde kadastro ve kamu ölçmeleri alanlarındaki teknik ve örgütlenme süreçlerine ilişkin sorunlar da aşılabilmiş değildir. Peki, ne yapılmalıdır?

Sayısal, çağdaş bir kadastro sisteminin oluşturulması için ilk koşul, tek bir sistemde, yeterli sıklıkta kademeli olarak tesis edilen ve doğruluk dereceleri bilinen ülke yatay ve düzey yer kontrol noktaları ağıdır. Bununla birlikte çözümlenmesi gereken en önemli sorun, tüm yerel koordinat sistemlerinin tek bir sistemde bütünleştirilmesiyle nirengi ve diğer yer kontrol noktalarının yenilenmesidir. Durağan ve değişmez yer kontrol noktaları ağı, çağdaş bir kadastro sistemi için mutlak gerekliliktir; çünkü, bir bilgi sisteminde tüm bilgiler homojen, türdeş, aynı altlıkta bütünleşmek zorundadır. Bu konuda Mister Sothfinger'e bir sorum olabilir. Kendileri bir bilgi sistemini halen işleten bir uzman olarak...

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün kuruluş yarasındaki amaç ve kapsam değiştirilmelidir. Ne yapılmalıdır? Bir öneri ya da bir tasarım diyebiliriz. "Bu kanunun amacı, ülke pafta bölümlemesi ve ülke yatay ve düşey yer kontrol noktalarına dayalı olarak koordinat bilgileriyle üretilen standart topografik kadastral haritalara bağlı taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek Türk Medenî Kanununun öngördüğü alanda tapu sicilini kurmak için gerekli hukukî durumları ile taşınmazların türlerini, kullanım bilgilerini ve karşılıklarını, değerlerini tespit etmek, arşiv birliğini sağlamak, hizmet tekrarını önlemek ve kadastro bilgisi sisteminin oluşturulması için daha önce üretilen harita ve harita bilgilerinin yenilenmesi de dahil, gerekli önlemleri almaktır" şeklinde değiştirilmelidir. O zaman sistemi değiştirmek zorundasınız.

Hızla geçiyorum. "Ülkemizin yüzde 85.8'ine kadastro hizmeti götürülmüştür" dedim. Özellikle standart topografik, fotogrametrik haritalarda yer kontrol noktaları yoktur, arazide yaptığı karşılık için; parsel köşe noktaları bu haritalarda belirgin değildir. Hatta, uzmanımıza dün akşam sordum; "Avusturya'da planimetre kullanıyor musunuz?" diye. "Biz müzeye kaldırdık" dedi. İstenirse tekrar sorulsun, öğrenilsin. Bu haritalarda alanlar planimetre ile ve tüm Türkiye'de de halen planimetre ile ölçülmektedir.

Ne önlem alınmalıdır-sayısal kadastro için? İlk önlem, acil, yarıdan başlayarak; bir parselin kadastral ölçme değerlerini yansıtan röperli ölçü krokilerinin ülke genelinde tüm kadastro müdürlüklerince, tüm kadastro şefliklerince kesinlikle parsel köşe numaraları ile bunların koordinatlarını içerecek şekilde gereksinen kişi, kurum ve kuruluşlara sunulması zorunlu kılınmalıdır. Ülke genelinde bugüne kadar üretilmiş ya

da üretilecek kadastro haritalarının bölge, il, ilçe, mahalle, köy, yapım yılı, pafta alı-
lığı ve bugünkü kullanım durumu ile boyutları, ölçeği, yapım yöntemi, paftadaki
parsel sayısı ve yüzölçümlerine ilişkin bilgilerin elde edilmesi kaçınılmazdır. Bir sa-
yısal, çağdaş bir kadastro sisteminin tasarımı için bu bilgilerin mutlaka elde hazır ol-
ması gerekmektedir.

İlk orijinal kadastro haritalarının merkezde arşivlenmesi, tüm işlemlerin ise, buların
ikinci kopyaları üzerinde yapılması sağlanmalıdır.

Kadastral bütünlemesi planlanan 1/5000 ölçekli standart, topografik, fotogrametrik
haritaların sayısal yöntemlerle üretilmesi zorunlu kılınmalıdır.

Kadastronun hem kendi içinde, hem de dışarıya karşı bir bütün oluşturan parselle i-
lişkin güncel verileri, bir sayısal çağdaş bir kadastro sistemi ya da ileride oluşturul-
ması tasarımılanan bir bilgi sistemi çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Bu veriler, birlikte, aynı anda ya da ileride elektronik veri işleminin kullanılması gö-
zeltülerek, uygun depolama süreçlerinde toplanmalı ve kullanılmalıdır.

Kadastro, parsel bazında arazi bilgi işlemi olarak tanımlanan kadastronun, çağdaş
bir sistem içinde kurulması, taşınmazlar kadastronunun varolan bilgi ve beğeleriyle
genel sisteminin ülke genelinde tek bir sistem ve anlayış çerçevesine dönüştürülme-
siyle veri depolama sistemlerinin öncelikle oluşturulması ve kurulmasını gerektir-
mektedir. Proje hazırlayarak bir bilgi sistemine geçilemez. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Evet, bütün açıklamaları için Sayın Köktürk'e bir kez daha teşekkür edi-
yoruz. Hocam, bununla mı ilgili? Daha sonra kullansanız bu hakkınızı, bu bildiri-
yi?.. Size de Kurultay Başkanı olduğunuz için torpil yapayım hocam, buyurun.

PROF. DR. AHMET AKSOY- Özür dilerim, vaktinizi alacağım. Önce bir reklam
yapayım. Cuma günü, büyük ölçekli haritaların yapım yönetmeliğine ilişkin bir açık
oturum var. O oturuma ilgi göstermenizi rica edeceğim; çünkü, burada şimdi tartışıl-
an konuların pekçoğu orada tekrar ele alınacaktır.

İkincisi: Acaba yanlış mı anladım? Eğer yanlış anlamadıysam, büyük mutluluk du-
yacağım. Onu öğrenmek istiyorum. Yüksel Akın arkadaşımız, "Kadastro anlayışı,
artık eskisi gibi değil, tümüyle değişti. Bütün gelişimlerimiz o doğrultuda gelişmek-
tedir" dedi. Bunu doğru mu anladım acaba? Teşekkür ederim. Ben de şöyle anlamış-
tım: Zaten yeni yasal düzenlemelerle yükümlendiğimiz işler, görevler, işlevler, ka-
dastro anlayışında önemli bir değişiklik olduğunu açık seçik ortaya koyuyor. Bu böy-
le olunca, eskiden beri bir türlü gönlümüze yerleştiremediğimiz ilk tesis kadastronu
anlayışı da demek ki, ortadan kalkıyor. Yani, bu doğrultularda yüzde rakamları ver-
mek, şanıyorum, aldatıcı olur. Bizim anladığımız anlamdaki kadastro, herhalde Tür-
kiye genelinde yüzde olarak düşünülürse, fevkalade küçük bir oranı teşkil etmekte-
dir.

Ben, sabırlı olmamızı, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne nefes alma olanağı tanı mamamızı öneriyorum. Bu görevi üstlenmişlerdir; yönetmeliği de o doğrultuda çıkar mışlardır. Bakacağız, göreceğiz. Yalnız rakamlar, üretim rakamları olmamalı. Özel likle kadastroda önemli olan kandite değil, yani sayı değil, kalitedir. Yani bundan böyle yapacağımız çalışmalar, mutlaka kadastro nun gereği kalitede olmalıdır. Bu nun için, yönetmelikte bazı önlemler alınmıştır. O önlemlerin uygulamasında da sa dece Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne görev düşmüyor. Orada, yine arkadaşımız, bilmiyorum nereyi hedefleyerek tenkit etti; "Yapılan tüm çalışmalar eğer harita ka dastro bilgi sistemini içeriğine ilişkin bilgileri istenilen standartta sağlanmış bir biçimde elde edilmişse, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne intikal ettirilmesi gerekir" denildi. Bunu, bu işlemleri, bu hizmeti yapan kurumların da sorumluluğunu taşıyarak yapmaları gerekir. Yani, bize de birçok görev düşüyor, birçok sorumluluk düşüyor. Sabahki konuşmamda da değindiğim gibi, problem, bizim problemimizdir. Birbiri mizi tenkitle, birbirimizi eleştiriyle sonuca varamayız. Elbirliğiyle ne yapmamız la zım geliyorsa, bu Kurultayda ve bundan sonraki kurultaylarda tespit edip kararlılıkla o hedefin üzerine gitmemiz gerekir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkürler sayın hocam. Aslında, tabii eleştiri olayını yanlış anlama mak gerekir. Birbirimizi eleştirmemize gereksinmemiz var sayın hocam. Eleştirme liyiz. Eleştire eleştire, galiba doğru yolları bulacağız. Biraz kaş göz yarıyoruz bazen; ama, onları yapmadan bunu becerebilsek daha iyi olacak.

Efendim, -biraz televizyondan esinlenerek- bizi izlemeye devam edin. Biraz sonra Avusturyalı konuşum size, kadastro konusunda, bilgi sistemleri konusunda yaşa dıkları, gerçekleştirdikleri bir deneyimi aktaracaklar. Böylece, bu tartışmalar nereye doğru yönlendirilmeli; onu bir kez daha canlı biçimde görme olanağına kavuşaca ğız.

Evet. Şimdi sırada bir grup çalışması var: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünde, yer sel yöntemle sayısal kadastro planı üretimi. Büyük olasılıkla Nihat Şahin sunacak. Grubu oluşturan meslektaşlarımız, Kadir Ceylan, Ayhan Bayraktar, Bekir Demira lın, İbrahim Tonuz, Ayşe Şanlı, Ahmet Düğüncü. Bildiriyi sunmak üzere Sayın Ni hat Şahin'i davet ediyorum.